

MÉS INFORMACIÓ

[https://www.biennaldepensament.barcelona/ca/activitats/5600-](https://www.biennaldepensament.barcelona/ca/activitats/5600-arbres-salvar-la-llengua)

[arbres-salvar-la-llengua](#)

BIBLIOTECA | ALPICAT
SANT BARTOMEU

Av. Del Parc 280
(Espai La Lluna)
ALPICAT
Tel. 973 73 77 28
Whatsapp 606 127 833

A/e:
biblioteca@alpicat.cat

Web:
<http://www.alpicat.cat/biblioteca>

Catàleg Col·lectiu:
<http://argus.biblioteques.gencat.cat>

HORARI

De dilluns a divendres de 8:30 a 20:30
Bústia exterior de retorn de préstec

El proper dia que ens trobarem serà
27/11/2025, 21h
Moderador: Andreu Loncà

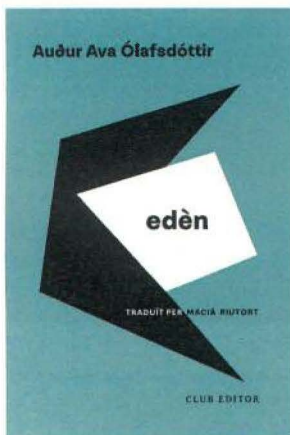
Auður Ava Ólafsdóttir

EDÈN

Auður Ava Ólafsdóttir va estudiar història de l'art a la Sorbona i és professora a la Universitat de Reykjavík. Ha publicat novel·les, obres de teatre, un recull de poemes i la narració *SMS Catalunya* (2009), i és lletrista del grup de música pop i electrònica Milkywhale. *Rosa cándida* (Alfaguara, 2011), la seva tercera novel·la, va ser el seu primer gran èxit internacional: va guanyar el premi dels llibreters del Quebec, va ser finalista del Fémina Étranger i es va traduir a més de vint idiomes. El 2019 va ser guardonada amb el premi Médicis étranger per *La escritora* (Alfaguara, 2021) sobre les dificultats d'una dona que vol dedicar-se a l'escriptura a la Islàndia conservadora dels anys seixanta. *La veritat sobre la llum* (Club Editor, 2022; Alfaguara, 2024), un relat sobre l'ofici de les llevadores islandeses, és l'obra amb la qual es va donar a conèixer en català. La seva última novel·la és *Edèn* (Club Editor, 2024), on explora la connexió entre la pèrdua de la llengua i de la natura.

Club de Lectura - Biblioteca Sant Bartomeu

Els experts asseguren que a finals de segle s'hauran extingit prop del 90% de les llengües que es parlen al planeta. Quin nombre màxim de parlants ha de tenir una llengua perquè valgui la pena salvar-la? És encara possible? Aquests són temes que es debaten als congressos sobre llengües minoritàries on assisteix regularment la protagonista d'*Edèn*, la darrera novel·la de l'escriptora islandesa Auður Ava Ólafsdóttir (Reykjavík, 1958). Es diu Alba, és lingüista i a l'inici del llibre planteja un dilema: quin sentit té dedicar fons internacionals a subvencionar aquesta mena de congressos en un planeta que també es troba en perill d'extinció? Un bon dia a l'Alba se li acut de fer allò tan en voga al màrqueting climàtic: calcular xifres comparatives d'impacte. El resultat de l'operació li revela que per contrarestar la petjada de carboni de

cada vol transatlàntic que agafa per assistir a un congrés caldria plantar 350 arbres. I decideix fer-ho.

Tanmateix, Auður Ava Ólafsdóttir sap que les macro xifres no són literàriament manejables i fa el que li agrada fer a totes les seves novel·les: baixar els grans temes a escala humana i bastir un constructe literari per parlar de la nostra naturalesa amb un estil depurat i poètic ple d'imatges simbòliques. La primera d'elles, un somni revelador que ajuda l'Alba a prendre la decisió de deixar la ciutat i la feina de professora a la universitat per anar-se'n a viure a una finca rural. Al somni, l'Alba apareix enmig d'un camp de patates amb les botes de la seva (difunta) mare posades. Terra, orígens, natura i cultura en una sola imatge que combina lirisme amb un humor subtil que ens connecta amb les paradoxes de l'existència. Al cap i a la fi, cap ésser humà fa sempre el que li convé, i al tros de terra que l'Alba ha triat per expiar la culpa climàtica i cultivar el seu jardí de l'Edèn particular no hi creix res, només «espècies que aguantin bé les desgràcies».

Una lingüista que se'n va a viure a un lloc tan aïllat que no cal ni pronunciar cap paraula, vet aquí una premissa que és en si mateixa una altra paradoxa de l'existència. L'Alba ve d'un món que ho passa tot pel sedàs lingüístic. Sense anar més lluny, els seus companys de feina de la universitat han creat un grup excursionista i decideixen fer només els cims que comencen amb H. Igual que la protagonista, Auður Ava Ólafsdóttir domina el llenguatge des de la doble vessant científica i literària, i construeix *Edèn* a partir de la materialitat de la paraula, des del fonema més petit al món sencer. I no ho fa amb una llengua qualsevol, perquè una llengua està lligada a un lloc concret i la llengua islandesa és el tema que cohesiona la novel·la.

Una escriptura que treballa amb la llengua de manera tan quirúrgica sol perdre força quan es llegeix traduïda. Tanmateix, l'experiència de la lectura d'*Edèn* en català és estimulante i enriquidora gràcies a la traducció de Macià Riutort i a la destresa de l'autora per parlar de temes universals des de les coses més locals i concretes. L'Alba diu: «Si parléssim una sola llengua al món, no només ens estalviaríem els malentesos de comunicació entre persones, sinó totes les despeses en traductors i intèrprets. Se m'acut que aquesta llengua podria ser l'islandès, ja que és l'única que conec que utilitza paraules formades amb la mateixa arrel per designar el món (*heimur*), la llar (*heimill*) i el lloc on yius (*eiga heima*)». Per això intentarà construir una vida on *llar* i *mon* comparteixin arrels.

Malgrat l'aïllament de la ruralitat buscada, el món segueix existint. L'autora no el defuig i el fa present a través dels personatges que envolten l'Alba, tant els que formen part del seu passat com les noves coneixences. La relació (ara telefònica) amb el pare és estimulante i balsàmica. Tenen el costum d'explicar-se els somnis i parlar de l'amistat, la vida i la jardineria. Quin gust llegir literatura rural sense traumes familiars soterrats! El personatge de Danyel, un jove refugiat que ha anat a parar a aquest racó de món escopit com una balena moribunda a la platja, és la veu d'alerta que ens recorda que l'Edèn no és possible en una realitat devastada. I malgrat tot, davant la urgència de la supervivència encara queda esma per un «tot anirà bé». Potser una casa i un hortet no són gran cosa, però per aquí es comença des dels inicis dels temps.

Com a l'anterior novel·la, *La veritat sobre la llum*, *Edèn* està estructurada en capítols molt breus que la mateixa autora descriu com un conjunt de fraccions de temps. El ritme de lectura esdevé encara més balsàmic que les converses amb el pare. En un moment de la novel·la, l'Alba imagina una manera molt inspiradora de definir una coma: «Per què posem comes? La meua mestra interior respondria: per treure el cap de l'aigua i fer una glopada d'aire. Mirar al nostre voltant. Decidir per on ha de continuar el viatge». I això és precisament el que l'autora fa amb l'estructura de capítols, destensar la narració, com una coma ben posada.

La dona que deixa la ciutat i se'n va a viure al camp és un motiu que ressona en molts títols literaris recents d'escriptores properes com Eva Baltasar, Ada Castells, Carlota Gurt, Pilar Codony, Sara Mesa o Anna Punsoda. Ruralisme literari? Ecocrítica? Ecofeminisme? La ruralitat lligada a la solitud, l'autosuficiència o la fugida l'hem llegit a *Sola* (Carlota Gurt) o *Un amor* (Sara Mesa). A *Mamut* i *Distòcia*, Baltasar i Codony mostren un món rural que fa aflorar allò salvatge i animal i evidència que les paraules mare i mamífer són a voltes sinònimes. L'angoixa pel canvi climàtic, explicada amb metàfores bíbliques apocalíptiques, també apareix a *Solastàlgia* d'Ada Castells. I des d'una posició allunyada de la ficció, Anna Punsoda a *Terra dura* posa cos i nom propi per parlar del seu encaix particular entre identitat, llar i terra. Totes elles exploren el contacte amb el més primigeni sense caure en la mitificació i conformen una constel·lació d'obres que connecten ruralitat amb feminitat, solitud, terra, animalitat, natura, arrels, sostenibilitat, maternitat o llengua.

Curiosament, moltes de les dones protagonistes d'aquestes novel·les tenen feines relacionades amb el llenguatge. Són escriptores, lingüistes, traductores. Tant per la tematització com per la pròpia forma de l'escriptura —sovint austera i a la vegada carregada de poesia— l'eterna oposició natura-cultura s'harmonitza des del llenguatge. Al cap i a la fi, com afirma sovint l'autora islandesa, la naturalesa humana es caracteritza per la seva capacitat lingüística. Si una llengua és una manera única de designar el món i cada setmana n'hi ha una que desapareix (tornem a les xifres dels congressos) les conseqüències de la pèrdua seran devastadores. Hem de celebrar, doncs, que la majoria d'aquests títols s'hagin escrit en una llengua minoritària o minoritzada. I per molts anys.

Marta Aliguer, "Una casa, un hortet i una llengua (en un món en extinció)"

Nuvol.com
17/10/2024